

potrošil pribranjnih 10.000 fl. in zapustil 4000 fl. dolga! — Italijani v Trstu imajo več listov, ki pa vsi kaj grdo psujejo na Slovane, vedno povdarjajo, da je Slovan vstvarjen za „sužnja“. — Praga šteje zraven 30.000 Nemcev 123.479 slovenskih Čehov. — Na Češkem je naseljenih mnogo Judov. Ljudstvo začne se gibati zoper Jude. Na tisoče prodavajo se in hlastno prebirajo brožurice: „Proč z židi.“ — Arlski tunel za železnico so izkopali uže 400 metrov globoko v planino, 400 delavcev je najetih. — Naš minister vnanjih zadev baron Haymerli se baje v turško-greškem prepiru nagiba na Bismarkovo stran tako, da so celó Magjari iznemirjeni; poslanec Helfy zahteva v ogerskem državnem zboru od ministra Tiszaja pojasnil. Hrvatskih poslancev večina v Zagrebu je sprejela magjarske pogoje zastran spojitve vojaške granice s Hrvatsko. V Zagrebu bil je dne 20. febr. zopet potres. — V Reki izdeluje fabrika Whiteadova številnih torpedov za Grke. Iz Bosne in Hercegovine dohajajo razni glasi, nekateri vse hvalijo, drugi vse grajajo, zlasti, da še vedno veljajo turške postave in da se davki strogo iztirjavajo!

Vnanje države. Silni Bismark prenareja doma državno upravo in davkarijstvo; kdor se mu ustavlja, tega brezobzirno napade. Te dni je ministra grofa Eulenburga v državnem zboru tako zdelal in zgrizil, da je ta hitro k cesarju bežal in prošil odpusta. Nemci so začeli zadnji čas strahovito pijančevati tako, da je uže Bismarku preveč; on snuje toraj postavo zoper pijance. V Monakovem so dijaki in umetelniki napravili „maškerade“, toda našemljen dijak se užge, kmalu je on v planinu in 11 tovaršev; vsi so smrt storili, mnogo drugih je pa ranjenih. — Francozi so 30.000 pušek lani grškemu ministru v pomoč zoper Turke poslali; ker je pa Bismark to izvedel in hudo zameril, tajijo njihovi ministri vse: sicer pa se Francozi pred vsem brigajo za bližnje volitve, v katerih bo šlo, ali gospoduje jud Gambetta še na dalje ali ne. — Irski glavni voditelj Parnell sklicava na Irskem tabore in navdušuje k vstrajnosti. V južnej Afriki je general Wood še o pravem času prišel obkoljenemu Conellu v pomoč; sedaj pogajajo se z „bojerji“, da se na mirnem porazumejo. — V srednej Ameriki začeli so prekapati Panamaško ožino, da bode mogoče iz Atlantiškega morja naravnoč jadrati v Veliki ocejan. — Papeža Leona obiskala sta mlajša dva sina ruskega carja: Sergij in Pavel. — Grki potaplajo v morje torpedov, da zabranijo turškim oklopnicam približati se kopnemu. — Srbski knez je iz Pruskega naročil 100.000 pušek Mauserjeve sestave. — Bolgari nečejo porušiti šanc okolo Ruščuka, Šumena, Varne itd. kakor so jim velevali v Berlinu bile naložile, marveč jih še huje utvrdujejo. — Ruski general Skobeljev stoji v Ašbadu 300 vrst od Merva ter ima seboj 5000 mož in 16 kanonov!

Za poduk in kratek čas.

Praska zaradi zemljiškega davka.

II. Ko je bilo „uravnanje zemljiškega davka“ sklenjeno v liberalnem državnem zboru in od cesarja dne 24. maja 1869 podpisano, pričelo se je dolgo, dolgo delo. Za vsaki okraj sestavili so „okrajne cenilne komisije“ pod predsedništvom okrajnega glavarja. Zemljomerci ali geometerji so merili „parcele“ in „komisarji“ so vcenjevali čisti dohodek vsake jobe in ga zapisovali v zapisnike. Zapisanim zneskom pravijo „tarife“, ki imajo pri vsakej kulturi po več vrst. Njive štejejo po 8 vrst, tako, da stoji najboljša njiva v I. vrsti, menje dobra v II., III. itd. najslabša v VIII. vrsti (nemški: Classe.) Travniki štejejo 8 vrst, vrti 6, vinogradi 8, pašniki 7, planine 7, jezera, močvirji in ribniki 3, gozdi 7.

O tem, kako so okrajne komisije vcenjevale, objavilo je se premalo. Pri nas na slovenskem Štajerskem vemo, da so pogosto v komisijah bili možje, ki pripadajo najhujšim našim narodnim nasprotnikom n. pr. Sorschagg, Stadler, Kada. Vendar samo zaradi tega ne dvomimo, da je vsak vcenjeval po svojem najboljšem znanji in popolnem pošteno. Omenimo, da so se posestniki premalo brigali za celo reč. Sedaj bo gotovo marsikdo debelo gledal, če bo v objavljenih tarifah pri svojem županu bral, da mu daje joha najboljše njive na leto poprek in po odbitih stroških za obdelovanje in spravljanje še čistega dohodka v celjskem okraji 18 fl. 50 kr., v lipniškem 19 fl. 50 kr., v ljutomerskem 15 fl. 50 kr., mariborskem 17 fl. 50 kr., ptujskem 17 fl. 50 kr., radgonskem 18 fl., brežiškem 15 fl. 50 kr. in v slov. graškem 14 fl. 50 kr. Najboljši travniki vcenjenih imajo čistega dohodka od jobe: Celje 20 fl., Lipnica 20 fl., Ljutomer 22 fl., Maribor 24 fl., Ptuj 25 fl., Radgona 25 fl., Brežice 19 fl., Slov. Gradec 18 fl. Vrti: Celje 22 fl., Lipnica 22 fl., Ljutomer 19 fl., Maribor 25 fl., Ptuj 22 fl., Radgona 19 fl., Brežice 21 fl., Slov. Gradec 18 fl. Vinogradi: Celje 25 fl., Deutsch-Landsberg (šilhar) 39 fl., Lipnica 34 fl., Ljutomer 38 fl. 50 kr., Maribor 42 fl., Ptuj 44 fl., Radgona 31 fl., Brežice 25 fl. Pašniki: Celje 8 fl., Lipnica 3 fl., Ljutomer 7 fl., Maribor 14 fl., Ptuj 7 fl., Radgona 6 fl., Brežice 9 fl., Slov. Gradec 5 fl. Planine: Celje (Gornjigrad) 85 kr., Slov. 2 fl. 10 kr. G o z d i: Celje 2 fl. 60 kr., Lipnica 5 fl., Ljutomer 5 fl. 25 kr., Ptuj 4 fl. 50 kr., Radgona 5 fl. 25 kr., Brežice 2 fl. 30 kr., Slov. Gradec 1 fl. 90 kr. Gotovo je tukaj marsikateri čestitih bralcev pri sebi djal: „za božjo voljo, to je previsoko vcenjeno, toliko dobička poprek nikoli nimam“. Res je tako. Tudi liberalec grof Attems priznava v „Tagespošti“ štev. 340 od 19. dec. 1880 rekoč: „diese Ziffern sind zu hoch, die einzelne Parcellen ist übermässig getroffen“ t. j. čisti dohodek je pri posameznih jolah previsoko vcenjen. Vendar v

tolažbo moramo dostaviti, da so komisarji primeroma do drugih dežel le malo zemljišč v I. vrsto zapisovali (16% njiv, Kranjska 23%, in spodnja Avstrija 35%). Mnogo zemlje je tudi v zadnjih vrstah. Tako je vinogradov nekaj vcenjenih v Mariboru na 5 fl., Celji 4 fl., Ljutomer 5 fl., Ptuj 5 fl., Radgoni 5 fl., v Brežicah 3 fl. Poprek najbolj visoko vcenjeni so okrajji zastran njiv: Brežice, Celje, Gradec, Lipnica in najhuje Feldbach. Tukaj dolžijo nekega g. Schnetza, ki je ondi to, kar je pri nas liberallec Seidl bil ali liberallec Sorschagg. Mozevi očitajo v „Grazer-Volksblatt“, da je kmetom pritoživšim se, da se previsoko vcenjava, djal: „ne bodite abotni, više vam grunte vcenimo, več kredita imate, leži dobiti denarjev iz posojilnic in hranilnic“. No kredita so štajerski kmetje res dobili pa tudi dolgovi in sedaj jih obresti ubijajo! Veliko uplivala je na visoko vcenjevanje gotovo tako imenovana doba „švindeln“ ali vsestranskega denarstvenega sleparstva od l. 1870 naprej do strašnega „kraba“ ali poloma. Takrat so pridelki pa tudi grunti imeli previsoko, prenapeto ceno, ki je se ve kmalu prav strahovito začela padati. No, in ravno takrat delovale so okrajne komisije. Ne dvomimo, da bi sedaj isti komisarji jako drugače cenili. Toda sedaj je prepozno!

Dva greha sta bila uže storjena, da se poslužujemo izrazov liberalca grofa Attemsa. Prvi greh mu je postava sama. Sedaj je prišlo do tretjega in največjega. On pravi: „unter allen Umständen muss als die grösste Sünde erklärt werden, dass die Landes-Commission so hohe Reinerträge der Central-Commission ausgewiesen. Darin beruht all' der Jammer, der jetzt los ist, t. j. vsakako največji greh je ta, da je deželna komisija tolike tarife izročila centralnej komisiji. V tem tiči vsa nevolja, ki je prišla nad nas. Kako to? No, do l. 1875 so okrajne komisije svojo nalogo završile. Dne 16. aprila 1875 bila je sklicana deželna komisija. Imena liberalcev odbornikov smo zadnjič objavili. Ta komisija imela je nalog vcenitve okrajnih komisij pregledati in sestaviti, da se izvé, koliko čistega dohodka vržejo zemljišča v celej deželi. Zopet imamo premalo pojasnil o delovanju ove komisije. Zato smemo hvaležni biti konservativnemu poslancu, opatu Borovskemu, preč. g. Izidorju Allingerju, ki je dne 6. febr. t. l. okolo 1100 kmetov zbral v Grafendorfu ter razlagal prav poljudno vprašanje o gruntnem davku. Med drugim je djal: okrajne komisije so zvečinoma še precej pametno grunte vcenile, toda vladin zastopnik ali „finančni referent“ ni bil zadovoljen in je tarife za 10% više potisnene hotel imeti. Namesto, da bi bila deželna komisija tako neopravičeno tirjatev možki odbila, je polovičarski na največjo nesrečo celej deželi postopala. Pritrdila je do polovice finančnemu referentu in tarife okrajnih komisij meni nič tebi nič pozvišala za 5%. To je bil največji greh! Kajti sedaj so liberalni gospodje (med njimi g. dr. Mullé in g. Lohninger)

stari kataster strašno spremenili. Nastavili so namreč čisti dohodek zemljišč na 13,255.800 fl. Stari kataster kaže samo: 7,656.101 fl. Tolažili so se gospodje s tem, da so geometerji v mape djali 84.899 novih joh, ki so do sedaj bile brez davka. Centralna komisija na Dunaji je se temu močno čudila, da so jej liberalni gospodje štajerske deželne komisije predložili 13,255.800 fl. čistega dohodka. Gospodje na Dunaji so mislili: Štajerci morajo svojo deželo najbolj poznati. Zato ne bodo hudi, ako jim še menje davka odmerimo, kakor so si ga sami vcenili po čistih dohodkih; zbrišimo jim toraj nekaj čistega dohodka! Tako so tudi storili ter čisti dohodek zemljišč nastavili na 11,216.000 fl. Vsled tega zadene Štajersko za 437.800 fl. gruntnega davka na leto več, kakor do sedaj.

Povzamimo sedaj navedene liberalne „grehe“, zavoljo katerih Štajerska škodo trpi. I. zavoljo postave od 24. maja 1869 zgubi a) Štajerska (jednako tudi spodnja in gornja Avstrija) cesarjevo milost od leta 1849 ter mora ondi odpuščenih 279.208 fl. plačati; b) se vračuni ondi v nemar puščenih 175.282 joh prinalaganji gruntne dače, II. zavoljo okrajnih vcenilnih komisij pride sedaj novih 84.899 joh v dačne knjižice sprecej veliko svoto, III. zavoljo deželne komisije so nam nove tarife meni nič tebi pozvišane za 5%. Iz povedanega je pa jasno, da je povišanje gruntnega davka na Štajerskem bilo neizogibno, bržko se je sklenilo gruntni davek „uravnovati“. To so pa storili liberalno-nemški poslanci Seidl, Brandstetter, Karneri, Pauer in tovarši. Tem se imajo Štajerci zahvaliti za ovo „nevoljo“

(Konec prih.)

Smešničar 8. Najboljše zdravilo zoper kašelj so — okliene bukke. Stari g. župnik trdijo, da, če ljudje med pridigo še toliko kašljajo, hitro potihne vse, kedar na prižnici ove bukke v roke vzamejo, iz katerih se bodoči zakonski oklicujejo! Radovednost zaduši hitro vsako hripo in kašelj.

Razne stvari.

(Odborova seja). Podpisani vabi uljudno vse preč. gg. odbornike kat. tiskov. društva k odborovej seji v svoje stanovanje v duh. semenišči dne 7. marca t. l. ob 11. predpoldnevom.

Dr. Ivan Križanič, predsednik.

(Kat. pol. društvo v Konjicah) ima v nedeljo, 27. t. m. ob treh popoldne zbor in veselico s tombolo. Vsi udje se prijazno vabijo.

(Vabilo) k veselici s petjem, deklamacijo in tombolo, ktero napravi katoliško podporno društvo v nedeljo dne 27. februarja ob 3 uri popoldne v hiši gospoda Kožerja (pri „belem volu“). Vstop